

بهران دوم خلیج فارس

و پیامد آن در منطقه

مسعود نیکبخت

انکادات علوم و فنون داری

سرشناسه : نیکبخت، مسعود؛ ۱۳۳۸ -
 عنوان و نام پدیدآور : بحران دوم خلیج فارس و پیامد آن در منطقه/ مسعود نیکبخت.
 مشخصات نشر : تهران: علوم و فنون رازی، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۱۵۸ص.
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : جنگ عراق و کویت، ۱۹۹۰ - ۱۹۹۱م.
 موضوع : خلیج فارس، منطقه -- سیاست و حکومت
 موضوع : خلیج فارس، منطقه -- جنبه‌های استراتژیکی
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ب۳ ۹/۷۲/۷۹ DS
 رده بندی دیویی : ۹۵۶/۷۴۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۱۸۲۷۸۸

بحران دوم خلیج فارس و پیامد آن در منطقه
 مسعود نیکبخت

تحقیق و تدوین در پژوهش‌های رازی
 انتشارات علوم و فنون رازی
 چاپ اول: ۱۳۹۲ نسخه: ۱۰۰۰
 قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۴۳-۰۱-۱

ISBN: 978-600-7043-01-1

آدرس: تهران، شریعتی، خیابان پلیس، کوچه کاشانی نژاد، پلاک ۱۲، طبقه همکف.

تلفن: ۸۸۴۸۳۲۸۵

RAZIPUB@YAHOO.COM

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۹	فراز نخست: بررسی جغرافیای سیاسی منطقه
۱۱	بند نخست: جغرافیای سیاسی استراتژیک منطقه
۱۷	بند دوم: موقعیت جغرافیائی سیاسی استراتژیک کشور عراق
۲۴	بند سوم: موقعیت جغرافیائی سیاسی: استراتژیک کشور کویت
۳۱	فراز دوم: تاریخ پژوهشی، سیاسی کشور عراق
۳۳	بند نخست: استقلال عراق
۴۷	بند دوم: حزب بعث و تشکیلات آن
۵۹	بند سوم: صدام حسین و چگونگی به قدرت رسیدن او
۶۵	فراز سوم: تاریخ پژوهشی، سیاسی کشور کویت
۶۷	بند نخست: تاریخ سیاسی کویت
۷۳	بند دوم: حاکمیت خانواده آل صبا و استقلال کویت

۶ بحران دوم خلیج فارس و پیامد آن در منطقه

- ۸۱ بند سوم: روابط خارجی کویت با دیگر کشورها و جایگاه بین‌المللی این کشور
- ۹۳ فراز چهارم: جنگ عراق با کویت و انگیزه یورش عراق به کویت
- ۹۷ بند نخست: انگیزه ژئوپولیتیک
- ۱۰۵ بند دوم: انگیزه سیاسی حمله عراق به کویت
- ۱۱۱ بند سوم: انگیزه اقتصادی حمله عراق به کویت
- ۱۱۵ بند چهارم: چگونگی تصرف کویت
- ۱۱۹ فراز پنجم: موضعگیری کشورهای جهان در قبال بحران
- ۱۲۱ بند نخست: موضعگیری (شوروی سابق) در قبال بحران دوم خلیج فارس
- ۱۲۷ بند دوم: موضعگیری آمریکا در قبال بحران دوم خلیج فارس
- ۱۳۵ دوم خلیج فارس
- ۱۴۳ پایان سخن: پیامد بحران دوم خلیج فارس در منطقه خاورمیانه
- ۱۵۲ کتابنامه

بحرانهای جهانی در علم روابط بین‌الملل به دسته‌هائی از جمله توپ بیلاردی و تار عنکبوتی تقسیم می‌شوند. بحران توپ بیلاردی به این معنی است که با بحرانی شدن یک نقطه از جهان امکان اینکه سراسر جهان تحت تأثیر این بحران قرار گیرد وجود ندارد. ولی امکان دارد چند نقطه خاص تحت تأثیر آن قرار گیرند. مثل حمله آمریکا به پاناما بعضی دیگر از بحرانهای جهانی به تار عنکبوتی معروف می‌باشند. به این معنی که با وارد آمدن کوچکترین ضربه به یک نقطه از این تار، سراسر تار به لرزه می‌افتد. یعنی با رخ دادن بحران در یک نقطه از جهان تمامی جهان متأثر از این بحران خواهد شد. بحران دوم خلیج فارس هم از نوع تار عنکبوتی می‌باشد چون سراسر منطقه و جهان را تحت تأثیر قرار داد.

این بحران که در نیمه شب ۱۱ مرداد ۱۳۶۹ (دوم اوت ۱۹۹۰) با حمله نیروهای نظامی عراق به کویت آغاز شد، پیامد عواملی چند از جمله پایان یافتن جنگ ایران و عراق می‌باشد. کشور عراق که تا قبل از جنگ با ایران ۳۵ میلیارد دلار ذخیره ارزی داشت، بعد از پایان جنگ هشت ساله با ایران بدهکارترین کشور جهان و در دوره صلاح با کسری تراز پرداخت، معادل ۵ میلیارد دلار مواجه بود. ناچیز بودن بازدهی صنعتی در عراق و وابستگی زیاد به خارج از نظر محصولات غذایی، وجود ارتش عظیمی که مایه ابهت عراق بود و در عین حال مقدار زیادی از بودجه کشور را می‌بلعید، پایین بودن قیمت نفت که با اضافه تولید بعضی از کشورهای عضو اوپک از جمله کویت ایجاد شده بود هرگونه بهبود در اوضاع اقتصادی را برای آینده عراق از میان برده بود. بدهی‌های هنگفت عراق به کشورهای غربی و همچنین عربی مانع از توسعه اقتصادی عراق می‌شد و کمتر کشور عربی با اعطای وام به عراق موافقت می‌کرد.

فشارهای اقتصادی بخصوص فشار کویت و برای باز پس گیری وامهای که عراق آنرا اعانه بدون بازپرداخت می پنداشت و بهانه می آورد که در برابر موج انقلاب اسلامی ایران از آنها دفاع نموده است و سربازان عراقی خون خود را برای حفظ اورنگ های آنها نثار کرده اند. و همچنین احتیاج صدام حسین به پول برای حفظ ارتش عظیمش و شخصیت دیکتاتورمنشانه صدام و سوابق تاریخی دو کشور همه دست به دست هم دادند و عراق را به سمت آفریدن یک بحران دیگر در منطقه پیش برد.

در این کتاب سعی می شود موقعیت ژئوپولیتیک منطقه حساس خاورمیانه و همچنین کشور عراق و کویت، شمه ای از تاریخ سیاسی این دو کشور، جنگ عراق با کویت، دلایل آن از جنبه های سیاسی، اقتصادی و تاریخی، روابط کشور عراق با کشورهای منطقه و قدرتهای جهانی در رابطه با این بحران و همچنین پیامدهای که این بحران در منطقه و جهان داشته و آینده منطقه باتوجه به فروپاشی قدرت شرق و نظم نوین جهانی ارائه شده از طرف غرب مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.